

ЗАТВЕРДЖЕНО
Міністр
освіти і науки України

« ____ » _____ 20_ р.

ПОГОДЖЕНО
Голова Національного агентства із
забезпечення якості вищої освіти

« ____ » _____ 20_ р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **01 Освіта**
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта
(код та найменування спеціальності)

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 014.03 Середня освіта (Історія)
(код та найменування предметної спеціалізації)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ

2017

ЗМІСТ

I. Преамбула

II. Загальна характеристика

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

IV. Перелік компетентностей випускника

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

I. Преамбула

1. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр.

Галузь знань – 01 Освіта, спеціальність – 014 Середня освіта,

Предметна спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія).

2. Розроблено робочою групою з історії науково-методичної підкомісії 014-2 Середня освіта (суспільствознавство) затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 375 від 06 квітня 2016 р.

Розробник Стандарту:

Скус Ольга Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

3. Попередню експертизу проекту стандарту здійснили: член Науково-методичної ради МОН Булава Леонід Миколайович та голова НМК 2 з предметної освіти та спорту Матяш Ольга Іванівна.

4. Рецензенти, які проводили фахову експертизу проекту стандарту:

5. Розробниками стандартів ураховані результати обговорення, зокрема, пропозиції й зауваження, які надійшли від*(перелічити установи й прізвища та ініціали осіб, які внесли суттєві пропозиції, які враховані підкомісією)*

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціалізація	014.04 Середня освіта (Історія)
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Бакалавр освіти (Історія)
Професійна кваліфікація	Порядок присвоєння професійної кваліфікації визначається органом, який затвердив відповідний професійний стандарт. До введення професійного стандарту й початку роботи органу, який присвоює професійну кваліфікацію, за умов успішної атестації здобувачів вищої освіти, вищим навчальним закладом присвоюється професійна кваліфікація «Учитель історії»
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр освіти (за предметною спеціалізацією «Історія»). Учитель історії.
Опис предметної області	Об'єкт вивчення: Освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Історія»)
	Цілі навчання: Формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії основної (базової) середньої школи.
	Теоретичний зміст предметної області: теоретичні основи історичних наук; сучасні теорії наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії.
	Методи і засоби: система методів навчання історії (загальні, часткові, конкретні), історичні дослідження, розшифрування й описування архівних документів, пам'яток історії та культури; технологій архівного дослідження історичних процесів і явищ; методи моделювання, інтерпретації та опрацювання джерельної інформації; упровадження сучасних методик формування предметних компетенцій з історії в середній школі
	Інструменти та обладнання: обладнання та устаткування, необхідне для історико-географічних,

	архівних, музейних та археологічних досліджень історії та культури України, технічні засоби навчання для формування предметних компетентностей з історії
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на другому рівні вищої освіти
Працевлаштування випускників	Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми у ЄКТС	На базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС. На базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 12 років, обсяг освітньої програми становить 180 кредитів ЄКТС. Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення формування загальних і спеціальних компетентностей, визначених даним Стандартом вищої освіти. Мінімальний обсяг практик: виробничої (педагогічної) – не менше 5 % обсягу освітньої програми; навчальних (у т.ч. польових) – не менше 5 % обсягу освітньої програми.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та історичних і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності	1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. 4. Здатність працювати в команді. 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Предметні (спеціальні фахові) компетентності	ПК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності. ПК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання. ПК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії. ПК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу. ПК 5. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом та хронологією історичної науки. ПК 6. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей. ПК 7. Здатність характеризувати досягнення історичної науки та сучасний стан історичних інституцій, їх ролі у суспільному житті. ПК 8. Здатність характеризувати та визначати історичні джерела (пам'ятки). ПК 9. Здатність застосовувати пошук, аналіз та розуміння архівних матеріалів, історико-географічний внесок та дискутування про минуле в політичному та культурному аспекті. ПК 10. Здатність до перенесення системи наукових історичних знань у площину навчального предмету Історії, здійснення структурування навчального матеріалу. ПК 11. Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу. ПК 12. Здатність формулювати тексти та короткі описи (есе) на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, яка може бути використана, наприклад в журналістиці, місцевих органах влади та музеях.

	ПК 13. Здатність застосовувати основні етапи історичного процесу навчання історії для планування та організації освітньо-виховного процесу при вивченні історії. ПК 14. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання історії, спрямованих на розвиток здібностей учнів. ПК 15. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) уміння. ПК 16. Здатність здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії. ПК 17. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах. ПК 18. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства. ПК 19. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання

Знання:	ПРЗ 1. Знає історичну термінологію та наукову періодизацію історичних процесів. ПРЗ 2. Знає та розуміє основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки, орієнтується на її сучасні досягнення. ПРЗ 3. Знає методи формування історичних понять і закономірностей та розуміє взаємозв'язок між ними. ПРЗ 4. Знає сучасні теоретичні та практичні основи навчання історії в основній (базовій) середній школі. ПРЗ 5. Знає методологічні засади методики навчання історії, критерії відбору, принципи структурування змісту навчальних курсів в основній (базовій) середній школі. ПРЗ 6. Знає норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів та отримання від них зворотного зв'язку. ПРЗ 7. Знає сучасні інтерактивні методи навчання учнів;

	форми організації навчання та специфіку застосування новітніх освітніх технологій в основній (базовій) середній школі.
Уміння:	ПРУ 1. Уміє самостійно проводити уроки, вибирати та застосовувати продуктивні технології, методи, прийоми, форми та засоби навчання. ПРУ 2. Здатний пояснити та провести аналіз суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства. ПРУ 3. Уміє інтегрувати знання, які отримані в процесі вивчення різних дисциплін в єдиний комплекс суспільствознавчих дисциплін, відповідно до вимог Державного стандарту середньої освіти. ПРУ 4. Здатний формувати критичне мислення в учнів. ПРУ 5. Здатний виробити вміння планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять. ПРУ 6. Уміє використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку учнів. ПРУ 7. Здатний до ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; ПРУ 8. Характеризує об'єктивно та неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів. ПРУ 9. Уміє переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмета Історії, чітко і логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки. ПРУ 10. Уміє застосовувати методичні підходи і сучасні технології навчання історії з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів. ПРУ 11. Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою. ПРУ 12. Володіє іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою. ПРУ 13. Здатний забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів в освітньо-виховному процесі та позаурочній діяльності, літніх дитячих оздоровчих таборів. ПРУ 14. Володіє інформаційно-комунікаційними технологіями і вміє упроваджувати їх в освітній процес.
Комунікація:	ПРК 1. Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію зі всіма учасниками освітнього процесу. ПРК 2. Організовує співпрацю учнів і вихованців та

	ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях). ПРК 3. Здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. ПРК 4. Здатний виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.
Автономія і відповідальність:	ПРА 1. Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції. ПРА 2. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. ПРА 3. Здатний створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.
VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти	
Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання для визначення результатів навчання з теорії історичною науки, теорії та методики навчання історії в основній (базовій) середній школі та в непрофільних класах старшої школи.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ВНЗ повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту». <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
4. Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
5. Наказ МОН України від 01.06.2016 за №600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» - http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
6. Наказ МОН України від 31.05.2016 за №506 Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей

(предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів. - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16>

7. Порядок внесення інформації, яка повинна міститися в документах про вищу освіту державного зразка. Постанова Кабінету міністрів України від 5 травня 2016 р. № 325: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249014993/>

Професійний стандарт учителя на момент укладання стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта відсутній.